

ROCZNY ZAKRES MATERIAŁU Z JĘZYKA POLSKIEGO

Klasa IV szkoły podstawowej — edukacja domowa

Rok szkolny 2026/2027 — nowa podstawa programowa

Cykl: NOWE Zamieńmy słowo, WSiP.

1. Komunikacja

Uczeń:

- przedstawia siebie, swoje zainteresowania i doświadczenia; mówi o potrzebach i emocjach;
- słucha uważnie, zadaje pytania i udziela odpowiedzi; rozpoznaje nadawcę, odbiorcę i cel wypowiedzi;
- dostosowuje wypowiedź do rozmówcy i sytuacji, stosuje zwroty grzecznościowe;
- uzasadnia własne zdanie, szanuje odmienne opinie i rozpoznaje znaczenie gestów oraz mimiki.

2. Czytanie i odbiór tekstów kultury

Uczeń:

- czyta i słucha ze zrozumieniem; określa temat tekstu, odnajduje informacje i opowiada o wydarzeniach;
- wskazuje bohaterów, czas i miejsce zdarzeń, narratora oraz kolejność wydarzeń;
- odróżnia fikcję od rzeczywistości i elementy realistyczne od fantastycznych; rozpoznaje baśń i legendę;
- opisuje bohaterów, porównuje i ocenia ich postępowanie, odnosząc je do własnych doświadczeń;
- rozpoznaje podmiot mówiący w wierszu, wersy, strofy i rymy; określa nastrój i reakcje wywołane tekstem;
- rozpoznaje epitet, porównanie, przenośnię i wyrazy dźwiękonaśladowcze; wyjaśnia ich wpływ na wyobraźnię;
- omawia obraz, film i przedstawienie teatralne; porównuje tekst literacki z ekranizacją;
- czyta głośno i recytuje wybrany tekst z intonacją odpowiadającą jego treści.

3. Świadomość języka i poprawność zapisu

Uczeń:

- odróżnia głoskę od litery, samogłoski od spółgłosek, dzieli wyrazy na sylaby; rozumie funkcję litery „i”;
- korzysta z alfabetu i słowników, w tym ortograficznego oraz języka polskiego;
- rozpoznaje rzeczownik, określa jego liczbę i rodzaj oraz odmienia go przez przypadki;
- rozpoznaje czasownik, określa osobę, liczbę, czas i rodzaj tam, gdzie dana forma go wyraża; odróżnia formę osobową od bezokolicznika;
- rozpoznaje przymiotnik i stosuje jego formy zgodne z określanym rzeczownikiem;
- rozróżnia wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe;
- odróżnia zdanie od równoważnika zdania i przekształca te wypowiedzenia;
- dobiera synonimy i antonimy, rozumie proste znaczenia przenośne i wzbogaca słownictwo;
- stosuje poznane reguły pisowni „ó–u”, „rz–ż”, „ch–h”, wielkiej i małej litery oraz zapisu tytułów;
- poprawnie stosuje znaki kończące wypowiedzenia, przecinek w poznanych sytuacjach i zapis dialogu; poprawia własny tekst.

4. Tworzenie wypowiedzi

Uczeń:

- sporządza notatkę oraz plan wydarzeń, formułuje pytania do tekstu;
- opisuje siebie, postać, przedmiot, pokój, budynek szkoły i krajobraz;
- pisze list i pozdrowienia, zaproszenie, życzenia oraz ogłoszenie;
- tworzy opowiadanie, dopisuje dalszy ciąg lub nowe zakończenie historii i wprowadza dialog;
- formułuje krótką opinię z uzasadnieniem, podejmuje próby twórczego pisania;
- porządkuje wypowiedź, stosuje wstęp, rozwinięcie, zakończenie i akapity odpowiednio do jej formy.

5. Autorefleksja i tożsamość

Uczeń:

- nazywa emocje własne i bohaterów, wskazuje swoje mocne strony oraz ważne dla siebie wartości;
- omawia znaczenie rodziny, przyjaźni, współpracy, życzliwości i przynależności do wspólnoty;
- poznaje tradycje i symbole narodowe poprzez legendy oraz hymn;
- planuje naukę, ocenia postępy i wskazuje, co pomaga mu się uczyć.

6. Edukacja medialna

Uczeń:

- wyszukuje informacje w różnych źródłach i sprawdza ich wiarygodność; odróżnia fakt od opinii;
- rozpoznaje wpływ reklamy i innych przekazów na odbiorcę;
- chroni dane osobowe, stosuje netykietę i szanuje autorstwo cudzych prac;
- rozpoznaje zagrożenia internetowe i stosuje higienę cyfrową, zachowując równowagę między aktywnościami online i offline.

7. Praktyki lekturowe

Uczeń planuje czytanie, dzieli się wrażeniami i uzasadnia swoje wybory. W każdym roku czyta co najmniej cztery dłuższe teksty literackie dla dzieci i młodzieży.

Cztery lektury

- Andrzej Maleszka — Magiczne drzewo. Czerwone krzesło.
- Jan Brzechwa — Akademia pana Kleksa.
- Grzegorz Kasdepke, Koronkowa robota. czyli wzór na kryminalną historię
- C.S. Lewis — Opowieści z Narnii. Lew, czarownica i stara szafa.

Wybór krótkich tekstów i fragmentów

- Lech, Czech i Rus — fragment z Legend polskich; Cecylia Niewiadomska — Piast (fragmenty).
- Józef Wybicki — Mazurek Dąbrowskiego; Władysław Bełza — Ziemia rodzinna.
- Jacob i Wilhelm Grimmowie — Pani Zima; Charles Perrault — Kopciuszek; Maria Niklewiczowa — Sprytny lisek.
- Aleksander Fredro — Paweł i Gawęł; Adam Mickiewicz — Przyjaciele.

- Joanna Papuzińska — Czarna jama; Julian Tuwim — Nauka; Jan Twardowski — Mrówko ważko biedronko.
- Adam Mickiewicz — Wschód słońca (fragment Pana Tadeusza zamieszczony w podręczniku).
- René Goscinnny — Mikołajek (fragmenty); A.A. Milne — Kubuś Puchatek (fragmenty związane z urodzinami Kłapouchego).
- Zbigniew Jerzyna — Brzoza — rozpoznawanie przenośni i wyjaśnianie znaczenia poetyckich obrazów.
- Maria Konopnicka — O krasnoludkach i sierotce Marysi (fragmenty) — rozpoznawanie dialogu i ćwiczenie jego poprawnego zapisu.
- Małgorzata Strzałkowska — Gwałtu! Rety! Co się dzieje?! (fragmenty) — rozpoznawanie wyrazów dźwiękonaśladowczych i wyjaśnianie ich roli.
- Ewa Skarżyńska — Teatr — poznawanie teatru jako sztuki i rozwijanie słownictwa związanego z przedstawieniem.

8. Doświadczenia edukacyjne

W klasie IV uczeń uczestniczy przynajmniej raz w roku w spektaklu lub innym wydarzeniu kulturalnym, np. wystawie albo koncercie, na żywo lub online. Omawia swoje wrażenia.

Indywidualny projekt związany z lekturą, np. komiks, grę lub nową okładkę z uzasadnieniem.

Podstawa opracowania

Rozporządzenie ME z 11 marca 2026 r. (Dz.U. 2026 poz. 378), § 4 ust. 1 pkt 1 i załącznik nr 2, język polski: wymagania dla klas IV–VI oraz doświadczenia edukacyjne.

Przesłany dokument: NOWE Zamieńmy słowo. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny, klasa 4. Zakres nie został odtworzony ze starego programu z 2022 r.

<https://eli.gov.pl/eli/DU/2026/378/ogl/pol/pdf>